

ד"ף על הפרשה

פרשת וילן – יום הכיפורים – עזר שבוזי מהרב ד.פרטו פ"ט"א

ספר תורה – כתבת לך?

"ועתה פתבו לכם את השירה הזאת" (לא, ט)
מצוה על כל אחד משיראל לכתוב ספר תורה, שנאמר "ועתה כיתבו לכם את השירה הזאת".

כתב הרמב"ם בספר המצוות (עשה יח) "ציונו שיהיה כל איש ממנו כותב ספר תורה לעצמו. ואם כתבו בידו – מעלה עליו הכתוב כאילו קיבלה מהר סיני. ואם אי אפשר לו לכתבו צריך שיקנהו או ישכור מי שיכתבהו לו, והוא אומר 'כיתבו לכם את השירה הזאת'".

מותר למכור ספר תורה רק לשם לימוד תורה, לישא אשה, או לפדיון שבויים, ובלבד שאין לו דבר אחר למכור (שו"ע י"ד ע"א).

חוב הכתיבה בזמננו

נחלקו בזה הפוסקים. **הרמב"ם** פסק שאפילו אבותיו הניחו לו ס"ת, עליו לכתוב לעצמו (הל' ס"ת ז, א). וכן פסק בשולחן ערוך (י"ד ע"א). אבל הוסיף (שם ס"ב) שיש כיום מצוה גם בקניית חומשים, גמרות, ופירושיהם.

לכתוב או לקנות

"כל המניה ספר תורה, ואפילו אות אחת, כאילו כתבו בוכו", ואפילו אם קנאו או שכר לו סופר לכותבו ואח"כ מצא טעות והגיהו (רמב"ם שם, שו"ע י"ד ע"א בהג'). אך הקונה בלא כתיבה – לא נחשב לו שכתב ספר לעצמו, עד שיגיה.

ספרים מודפסים – יש פוסקים שהוא הדין בספרי לימוד מודפסים של ימינו, שאם הגיה ותיקן טעות – כאילו כתבו בעצמו (אמרי חיים על השו"ע שם).

לדעת רש"י, אף הקונה ס"ת מקיים מצוה זו, לאחר שאינו יכול לכתוב בעצמו, וכן הסכים **הגר"א**.

בזמן הזה

לדעת **הפרישה**, **ש"ך**, ו**שאגת אריה** אין בזמן הזה חוב הכתיבה מצוה לכתוב ספר תורה, ודי במה שקונה חומשים וגמרות ומפרשיהם. טעמם משום שגם בזה יכול ללמוד תורה, וזו תכלית המצוה.

לדעת **הבית יוסף**, **לבוש**, **מאמר מרדכי**, **ט"ז**, **כאר הגולה**, ו**הגר"א** – גם בזמננו שאפשר ללמוד בספרים אחרים יש חוב מצוה לכתוב ספר תורה.

קדושת הספר תורה – זמננו?

הספר תורה הנו בבחינת "הוא העד הנאמן על כל פאי עולם" (שו"ע י"ד רפ"א). לכן חייבים לכתבו ביותר, ולקום מפניו כשרואה שמוליכים אותו. ועוד, "ישב לפניו בכבוד ראש וביראה ופחד, ויכבדנו כפי פחו" (שם).

ארון הקודש – כתב בשו"ע (שם) "מצנה ליחד לו מקום ולכבד המקום ההוא ולהדרו ביותר". מובא על כך בוהר הק' שאע"פ שהספר תורה קדוש, בעת הכנסתו לארון הקודש מתווספים בו 10 קדושות נוספות!!! (פ' נשא דף קלד).

בנוסף, חל איסור להפנות את הגב לספר תורה כל עוד שאינו מונח על הבימה (שם, ועיי' סוף סי' קנ').

האר"י ז"ל ציוה לסופר שיכתוב לו ספר תורה (ליקושי תורה, פ' האוינו). אבל לבקשת האר"י השאיר מקום כל שמות הקודש ריקים, והאר"י בעצמו כתבם לאחר שטבל וכיוון כוונת מיוחדות.

ספר מוגה – בוהר משמע שאין קדושה שורה על הספר תורה שיש בו טעויות. ואם השמות נכתבו בכונה הראויה, מוסיף קדושה מעולה יותר. (וזהר הק, פ' ויחי, דף רכה).
לובא של בזוהי לאק מונואיוס ספר גרה ארוב הדור ארפול, "לוינון ומנונון למזוהיין ארפול" על הזרה הפוקדג אג הדץ, ובלבד להספר גרה הוא אלל גמנא!

לביט דין חסוב בפני ברק הניצו 2 הצ"ל דין בנושא תביעה הקשורה לתיקון ספר תורה. בתלפז ראובן (שם גדוין), נצי"ט וצד הבית כנסת (בצור כ.ס.) פתח וסיפר אודות הרקצ למקרה.
מאחר ונצרכי ריפוי ספרי תורה הבית כנסת, החליט וצד הבית כנסת לבדוק את הספרי תורה הישנים יותר אם הם תקינים, ובאם לא – האם אפשר לתקנם או לא.

ראובן מונה לאחראי על הנושא מטעם הבית כנסת. אחד מספרי התורה הישנים יותר שנמדק היה ספר תורה שנכתב על גוף מנות. הספר נכתב לפני כ-40 שנה או יותר ע"י אחד ממייסדי הבית כנסת ז"ל. הספר נמסר לרבי הר' רחמים פ"ט"א, תלמיד חכם מפני ברק המניצ למסור שיצורי תורה במקום. ראובן ביקש ממנו למסור את הספר לבדיקה והצהרה במכון המומחה בכך.

פסקדיקת הספר נמצא יש עשרות פסולות ותיקונים נצרכים. התיקונים הנדרשים מסתכמים לכך של כ-20 אלף!!! ראובן קיבל את תוצאות הצדקה המחשב והפריטים והציג את תוצאות הבדיקה בפני וצד בית הכנסת. אלו הציגו לבדוק את הצנן של צלצאקי תורט הספר, כולל מתאוררים כיום בחו"ל. לאחר נוצר קשר עם הצלצאקי, הם אכן הביעו את הסכמתם לקחת על עצמם את עלות ההוצאות, ובלבד שהס"ת שנתרם צ"י אביהם ישאר בבית כנסת ולא ימסר לאיננה.

משכך, ראובן מסר את הס"ת לר' רחמים פ"ט"א ככל הנצרכ: היה צורך בעשרות תיקונים ויותר, ולאחר אמר התיקונים מריחת שכבת לקה מיוחדת על גבי האותיות לאורק כל הספר כולו – מבראשית וצד סוף חומש דברים. היה צורך בשכבת הלכה הנ"ל כדי לשמר את הדיו מפני הידבקותו בשכבת המשיחה הקיימת שבקלף. עלות מריחת הלכה הבלבד היתה בסך 5000 ₪ במכון מיוחד המתמחה בכך.
תיקון הספר תורה ארך כמעט 3 שנים, בסופם נמסר הס"ת להצהרה נוספת, ולאחר מכן למריחת הלכה הסופית. הספר הוחזר לר' רחמים לאחר שבוצ, והוא הודיע מיד לראובן שהספר מוכן ויש להניצ ולהעבירו מפני ברק לבית כנסת. אלא שראובן, מפאת טרדנותו, התמחה מלהניצ להעביר את הס"ת במשך כחודש ויותר.

לאחר שלפסול הוצבר הספר לארנון הביכ"ן בציר כ.ס., נתאלף מחלה מבהיף: בואק לאלוף את הספר ולהכינו לקריאה, הרגישו הצבאים שהספר אינו נשלף! במאמץ קטן נוסף החלו שומעים אצין "רש"י" של קי"טווי ניי. הצבאים שהסתכלו במשך שמיים יותר נבהלו למראה ציניהם, אותיות רבות נקלפו מהקלף ונדמה שנדבקו בשם האולי!!!

כעת, הניצ ראובן לבית דין ומבקש מהדיינים לברר מי אחראי על הנלק וצריך לשאת בהוצאות הנלוות: האם המכון שמרח את הלכה אחראים לכך כי לא המתין לויפוש הלכה? או שמה הר' רחמים אחראי לכך מאחר ואיחסן את הס"ת מאלף המקרר במשך חודש ויותר במרפסת? ראובן סיפר שוועד הביכ"ן לא יכול לספר על כך לצלצאקי תורט הספר, לאחר שעי"מ כספים רבים כל כך!
הדיינים, לאחר ששמעו את טענות ב' הצדדים, החליטו להזמין מומחה ותיק לספרי תורה להביע את דעתו. הזמן הר' הי"דסהייט פ"ט"א, בקי גדול בנושא. לאחר בדיקת הס"ת במשך עצה ארוכה, הר' הי"דסהייט זי"ה חור באולי (!!), במקום שפוסל את אחת האותיות (האות עברה ע"ש החור).

מסקנת הר' הי"דסהייט פ"ט"א היתה שכל העוסקים במלאכת התיקון עלו מלאכתם נאמנה ובמקצועיות (מלבד הפגנת מחשב שלא זייתה את החור הנ"ל), ואילו וצד הביכ"ן היה מניצ תוק יומיים – שלשה לקחת את הספר ולאחסנו בארון הקי, לא היו נוצרות הידבקויות אלו של הדיו בשם האולי, אצ"פ שהספר תורה אוסן ע"ש המקרר וא"ל פשטיה.

בית הדין בסך שבה' רחמים וטע המכון נקיים מכל פשיעה במלאכתם של ופחותם, וצד וצד בית הכנסת להתמודד עם התוצאות ולפצול כראות ציניהם.

ד"ף על הפרשה

יום הכיפורים - עזר מהרה ד.פרט 16 fe 6"א

יום כיפור = [קין]!

"עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו, אפלו לא הקניטו אלא בדברים" (שולחן ערוך או"ח תרו,א)

בין אדם לחברו - "סור מרע"

באמרא מסכת חולין (ב) מובא מצאה גרמי פנחס בן יאיר, שהיה חמיו של רבי מעון בר יוחאי רבי פנחס היה תלמיד חכם מופלא, צדיק וחסיד. לרוב צדיקותו, מצידות חז"ל (חולין ב) מנימו לא אכל מסצודה של אחריט, ואף של אביו (מסכת). הוא נהג בק **eenn** טגל, ואפילו חש רחוק, כגון מי שמלמנו ואין לו כל כך בהריוחה. רבי יהודה הנשיא, רבנו הקדוש, היה מאד משתדל שרבי פנחס יסד צד אצלו. פעם אחת כמעט שרבי פנחס נכנס אצלו, אך שנה אח"כ את דעתו. רבנו הק' המשיך להפציר בו, ואני צמח הר בין רבי פנחס לבין רבנו הקדוש, כדי שרבי לא יפציר בו עוד.

יום אחר, כאשר היה רבי פנחס הולך למצות פדיון שבויים, הניע אף נהר גינאי ונצצר. הוא ציוה על הנהר להפסיק זרימתו על מנת לאפשר לו לעבור. **הנהר השיב** (ציון תוספות שר היט השיב בן) צ"פ הכלל "ספק-ודאי" (אין ספק מוציא מידי ודאי): הנהר ודאי עושה רצון ה' ככל רצו כאשר זורט אף היט. אפילו רבי פנחס, שמא לא יצליח במצויו לפדות את השבויים, ואין ספק מוציא מידי ודאי!

רבי פנחס ציוה על הנהר שיחלוק מימיו, או שהוא יגזור עליו להתייבש לחלוטין! הנהר ציית מיד וצצר מלגרות, ורבי פנחס עבר. לא רק זאת, אלא שרבי פנחס הצביר צימו עוד שני אנשים, ובה"כ צצר את הנהר ל' שצמית!!

בתלמוד ירושלמי (דמאי א,ג) מובא סיפור דומה, פחות מוכר, כאשר רבי פנחס היה בדרך ל"למית וצד". רבי פנחס גזר על הנהר שיצטר וצבר את הנהר. תלמידיו שהיו עט שאלוהו האט עט הם יכולים לעשות כק ולצטר את הנהר? נצנה התנא הקדוש ואמר "מי שיעזר מצמו שלא ציצר אדם מישראל כל ימיו - יוכל לעבור ולא ילנק..." "מאי דעלך סני, לחברך לא תעביד" (שבת לא) - מה ששנאו עליך - אל תעשה לחברך! **זוהי כל התורה כולה!!** (שם)

בין אדם לחברו - "עשה טוב"

"ואהבת לרעך כמוך" היא מצות עשה מהתורה. מובא בדברי **הראשונים** שחובה על כל אחד להשתדל לעשות טוב עבור זולתו, כפי שהיה רוצה שיעשו עבורו.

למערכת "דף על הפרשה" נודע על סיפור/מעשה שנדמה שאינו שייך לדורותינו...

לפני מספר חודשים הלכה לצולמנה א"ב כהן לצייל מרח' רש"ט בגני ברק, רצייתו של הרב משה כהן פ"ט"א, האבאי הראשי פבית הכנסת "לדרמן" מרח' רש"ט בגני ברק.

הציור צליה בניה הרבניט פ"ט"א שהיא קיימת פאלון **פלפס** את המובא פולחן צרוק (אין הצר 5,6) "אשה כשרה עושה רצון הצלה", וזכתה להצמיד דורות ישרים ומברוכים של תלמידי חכמים מופלגים.

כיצוד שפת "האופרוץ" (שפת חתן), מתקייט אצל בני אשכנז צ"י צליה לתורה וקידוש שפת פלפני החתונה בבית כנסת של משפחת החתן (השנה מפני צדות המלכת, שפת פלאחר הנישואין). באין כך, מלמד משפחת הכלה לברכה, כמעט שאינו קורה שקרובי משפחת הכלה יציצו לטקס הצליה לתורה והשמחה סביב הציון.

הרב משה כהן, עט ליבו לכך, והציצ לרצייתו הצדקנית שכאר יש שמחת "אופרוץ" של אחת המשפחות הבית כנסת "לדרמן" - אולי כדאי שתלך להשתתף בשמחת המשפחה, תהא זאת בכל מקום שתהא. רצייתו קיבלה את הרציון בחפץ לב, ומני אז הקפידה ללכת לכל שמחת אופרוץ של מתפללי הבית כנסת במקום אחר בגני ברק.

מנהג זה נמשך צ"י השב' כהן במשך יותר מ-20 שנה! היא הקפידה ללכת לכל שמחה, בקיץ ועט בחורף, ואפילו במשט! כאשר היתה חולצת לביתה היתה מסכרת בשמחה והתכצלות "אינה מלג שהלכת!! לא הניע אף אחד להשתתף בשמחת!!" (אחד הנכדים)

תצי את השנה!!!

"ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל הטאתיכם" (ויקרא טז,ל)

שאלה: כמה מים יש באוקיינוסים?

החוקרים לא הצליחו עד היום להעריך את כמויות המים שיש בכל האוקיינוסים של העולם, על אף פלאי הטכנולוגיה!

בעלי המוסר מבארים שביום כיפור יש "ים של רחמים", ממש אין סוף! כפי שברא אין סוף מים, גם רחמי אין סופיים ביום זה!

מבן שר התורה, רבי **עופדיה יוסף** צוק"ל, באחד מיסוריו במוצאי שבת, דיבר על מצלת יום הכיפורים. הוא פואר שמצלת היום כל כך גדולה ומסוללת לכפרה, יש בכוחה למנוע צמאת נפש רבה במשך כל ימי השנה.

מכיון שכך, המליץ: "מי שפכה פיוט זה - לא יפכה כל השנה!!!" והוסיף, שאט מתצורר אדט לכבי - אינו כדאי להתאסק כלל! אדרבה, יוסיף וימשיך בכך, ויכול הכבי לכפר, ולא יצטרך כפרה נוספת ויסורין במשך השנה, כי יסר את עצמו בכחות...

תשובה - גאנה הנהל!!!

בכת התשובה לפתור בעיות רבות, כדלקמן:

- **חולה?** - ע"י התשובה יתרפא!
- **הפסדים ממונים?** ע"י התשובה יפסיק להפסיד!
- **יתושים בבית?** ע"י התשובה יפסקו!
- **קשיים עם הילדים?** - ע"י תשובה יפסקו הקשיים!

כיצד עושים זאת ???

מובא בפרשת "וילך" הגילוי על כך שהצרות מגיעות בגלל ריחוק מתורה ומצוות:

"ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצוני והפר את בריתי והיה פי תמצאן אתו רעות רבות וצרות" (לא,כ-כא)

א. **חולי** - מובא בזוהר הק' שהחוליים נועדו "לאסור" את האדם. ע"י כך יחשוב ויעשה חשבון נפש, וכאשר ישוב ממצשיו ויתקנם יתרפא!

[יש להבין] בך ששני האנוים צנקי הויר הקוים - האון הגזול חי ואצני ציל. והאון הגזול חי' טלמן ציל. שניהם (פלו לוי זולס הבא בשניה טובה, אלל אמלור הון טובה, באלטול, וכו' צכא צנה לונכ כ"ל/11]

ב. **הפסד כספי** - אדם שאינו נזהר לעשר כספו, או אינו נשמר מכל חשש גזול בכספו - מועד לנזקים כספיים, כי אין שמירה לכספו. (מרו הקד"י ומרו איילת השחר צצוק"ל)

ג. **יתושים** - אם יתושים חזוכים מציקים לאדם, סימן שעליו לעשות תשובה! (מדרש רבה, פ' וירא על הפסוק "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים עימו")

ד. **חינוך ילדים** - אם לא מכבדים גדולי ישראל, וכן על חוסר כיבוד הורים, סובלים מקשיים בגידול הילדים (גמ' שבת כג: דמוקיר רבנו וכו', וכן הוא בהיפך!).

כותב המבי"ט בספרו "בית אלקים" (מלפני 500 שנה) שמסיבה זו סדר הברכות בתפילת יח' הנו: בתחילה ברכת "הושבנו", ורק לאחר מכן "דפאנו", "סלח לנו", "ברכנו" (פרנסה), וכן הלאה. כי הכל תלוי בכך שאדם יעשה תשובה ויתקן מעשיו תחילה.

- לפרקאת אמר החתימה, נקטק מאדון הפירה,
- נת פלוה - ללא יוקר המחיה,
- נת פלוה - ללא פונא דת ותורה,
- נת פלוה - ללא ירי ופליצה,
- נת פלוה - ללא כאב ומחלה,
- נת פלוה - פביאת האולפה!